

โรคปีกเปียกในไก่ (Wet Wing)

โดย

ว่าที่ ร.ต. ยงยุทธ ชูเกียรติ สพ.บ., M.S.

เกียรติศักดิ์ รักเกียรติสกุล วท.บ. (เทคนิคการแพทย์)

การเลี้ยงไก่เนื้อ ในปัจจุบันนิยมเลี้ยงกันมากในต่างจังหวัด เพราะใช้เวลาเลี้ยงไม่นาน ประมาณ 10-12 อาทิตย์ ก็ได้น้ำหนักตัวเกือบ 2 กิโล ตลาดนิยมซื้อ เพราะคุณภาพเนื้อดี ทำให้เลี้ยงกันมากในต่างจังหวัด ถึงแม้บางครั้งจะประสบปัญหาเกี่ยวกับอาหารแพง ก็พยายามเลี้ยงโดยหาซื้อวัสดุคิบจากพื้นบ้านมาใช้แทน ทำให้การเลี้ยงไก่ตามต่างจังหวัดยังทรงตัวอยู่ได้ การเลี้ยงไก่กระทง สำหรับผู้ที่ชำนาญในการเลี้ยงแล้ว ไม่ค่อยมีปัญหามากนัก เพราะรู้จักการให้วัคซีนเป็นอย่างดี ผู้เลี้ยงบางคนมักจะมีปัญหาใหม่ ๆ มาปรึกษาสัตวแพทย์อยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรคไก่ใหม่ ๆ เช่น โรคปีกเปียก เป็นต้น

สาเหตุ

- ก) สาเหตุสื่อนำทำให้ฝูงไก่เกิดโรคปีกเปียก เนื่องจาก
1. ลูกรูปร่างเกินไปในคอกกก
 2. การให้ความร้อนมากเกินไปในคอกกก
 3. การระบายอากาศในคอกกกและรอบ ๆ บริเวณในคอกกกไม่ดีพอ
 4. พื้นคอกกกเปียกชื้นแฉะและสกปรก อากาศขุ่นข้น มีฝุ่นตกบ่อย ๆ
- ข) สาเหตุที่แท้จริง
1. เกิดจากเชื้อรา *Penicillium* spp.
 2. มีเชื้อแบคทีเรียชนิด *Klebsella* แทรกแซงในภายหลัง

อาการไก่อ้ว

เมื่อยกปีกทั้งสองข้างของไก่ที่นำมาตรวจดู จะพบรอยเป็ยกเป็นทางใต้ปีก ขนยุ่ง บางตัวลามติดต่อกันที่ต้นคอ ใต้ท้องแถวบริเวณโคนขา และจะขยายกว้างออกไปอย่างรวดเร็ว ติดต่อกันลามไปในลูกไก่ในคอกเดียวกัน

การตรวจวินิจฉัยโรคในห้องปฏิบัติการ

นำซากไก่ที่ตายด้วยโรคนี้ไปแยก ส่งห้องเพาะเลี้ยงแยกเชื้อราและแบคทีเรีย

การรักษา

ต้องกำจัดสาเหตุสื่อนำโรคเสียก่อน เช่น

1. ลูกไก่แน่นคอกเกินไป ควรแยกออกเป็น 2 หรือ 3 คอกกก
2. การให้ความร้อนมากเกินไป จะสังเกตเห็นลูกไก่จะไปสู่มุมแถวมุมคอกกก ต้องลดระดับความร้อนในคอกกกลง การสังเกตความพอดีในคอกกก คือ ลูกไก่จะออกหากินกระจัดกระจายกันดี
3. การระบายอากาศในคอกกกและรอบ ๆ บริเวณคอกกกไม่ดีพอ ต้องปรับปรุงใหม่ให้พอดี
4. พื้นคอกชื้นแฉะหรือสกปรก ต้องหมั่นเปลี่ยนพื้นคอกอยู่เสมอ และพยายามให้แห้งอยู่ตลอดเวลา ถ้าดูตุ่มตลกหนัก ต้องหาผงกำบั่งลม เพิ่มความอบอุ่นในคอกให้มากขึ้น

ยาสำหรับรักษาโรคนี้แยก ได้แก่ :-

- 1) ทิงเจอร์-ไอโอดีน 10%
- 2) ทิงเจอร์-เมอไรโอเลต
- 3) ลูกอลล์-โซลูชัน
- 4) น้ำยาสมานแผล (ประกอบไปด้วยเจนเชียล-ไวโอเลต,) กรดแทนนิกและแอลกอฮอล์ 70%

ยาสำหรับละลายน้ำให้กิน ได้แก่ :-

สารผสมไอโอดีน (Iodine form of complex)

ยาสำหรับพ่นฆ่าเชื้อในคอกกก

สารผสมไอโอดีน (Iodine form of complex)

ควอเตอเนรี-แอมโมเนียม-คอมพอน์ (Quaternary Ammonium Compound)

น้ำยาจุนสี 1%

ยาสำหรับรมคอกกก

ฟอร์มาลินกับต่างหับทิม

รายงานการเกิดโรคปากเปื่อย

ร้านขายอาหารสัตว์แห่งหนึ่ง ส่งไก่กระทรงจากบริษัทผลิตลูกไก่ในกรุงเทพมหานคร เป็นไก่พันธุ์เนื้อ จำนวน 700 ตัว แบ่งให้สมาชิก 9 ราย มีรายหนึ่งเมื่อนำไปเลี้ยงและลูกไก่อายุ 7 วัน ปรากฏตรวจปรากฏว่าเป็น "โรคปากเปื่อย" จำนวนประมาณครึ่งหนึ่งของที่เลี้ยงไว้ทั้งหมด ส่วนอีก 8 ราย ไม่พบว่าเป็นโรคปากเปื่อยเลย

อาการที่ตรวจพบ

ลูกไก่ป่วยซึม ไม่กินอาหาร ค่อย ๆ หมดแรง นอนตะแคงและตาย เมื่อยกปีกทั้งสองข้าง จะพบได้ปากเปื่อยเป็นทางยาว ขนยุ่ง บางตัวลามมาที่ใต้ท้อง โคนขา ต้นคอ

การส่งซากตรวจในห้องปฏิบัติการ

- 1) ตรวจพบเชื้อรา (mold) Genus penicillium spp.; Group Ascomycetes (Sacfungi)
- 2) ตรวจพบเชื้อแบคทีเรีย Genus Klebsella, Family Enterobacteriaceae, Order Eubacteriales.

การรักษา

- 1) แยกตัวป่วยออกจากฝูง ตัวเป็นมากทำลายทิ้งและเผาเสีย สำหรับตัวเริ่มเป็นให้ทำการรักษา ทาด้วยทิงเจอร์ - ไอโอดีนบริเวณที่เป็นทุกวัน ตัวเป็นน้อยอาการจะดีขึ้น และหายได้

- 2) ใช้สารผสมไอโอดีน ละลายน้ำให้ลูกไก่กิน และน้ำส่วนที่เข้มข้นมาฉีดพ่นในคอกกก
- 3) หมั่นเปลี่ยนวัสดุรองพื้นอยู่เสมอ อย่าให้เปียกและสกปรก

ผลจากการรักษา

ลูกไก่ที่เริ่มเป็นโรคปีกเปียกใหม่ ๆ การรักษาได้ผลดีพอสมควร แต่ถ้าเป็นมาก การรักษาไม่ได้ผล ลูกไก่มีอัตราการตายสูง 30-90%

การป้องกัน

คอกกกลูกไก่ ก่อนนำมาใช้ต้องทำความสะอาดเสียก่อน หรือนำมาเลี้ยงใหม่แต่ละวัน ต้องทำความสะอาดเสียก่อนทุกครั้ง อย่าปล่อยทิ้งไว้ให้ชื้นแฉะและสกปรก บริเวณที่เลี้ยงลูกไก่ควรแห้งและสะอาด

สรุป

โรคปีกเปียกนี้พบน้อยมาก มีรายงานการเกิดโรค 2 รายเท่านั้น แต่เมื่อพบโรคนี้แล้ว ต้องรีบปรึกษาสัตวแพทย์ที่ชำนาญโรคไก่โดยเร็ว เพราะเป็นโรคที่แพร่กระจายไปในลูกไก่ในคอกกกเดียวกัน อย่างรวดเร็ว ลูกไก่ที่ป่วยด้วยโรคนี้มีอัตราการตายสูง การรักษาในระยะแรก ๆ ได้ดีพอใช้ ถ้าเป็นมาก ๆ ควรทำลายทิ้งเสีย เพราะการรักษาไม่ได้ผลดี การสุขาภิบาลจำเป็นมากสำหรับฝูงไก่ที่เกิดโรคโรคนี้

SUMMARY

Wet wing in birds are cause penicillium spp., a genus of mold of Ascomy-
 ces that attack the undersides of the wings and the upper parts of the body, the
 wings often becoming infected by bacterial Klebsella later on. Crowding of birds,
 overheating and faulty-ventilation of brooder are often considered as pre-disposing
 causes.

References :

1. Bailey, J.W. (1958): "Poultryman's Manual", SPRINGER PUBLISHING
 COMPANY, INC., pp. 218-219.
2. Merchant, I.A. et al (1966): "Veterinary Bacteriology and Virology",
 State University press., Ames, Iowa, pp. 22.
3. Jacods, M.B. et al (1962): "Dictionary of. Microbiology", D. Van
 Nostrand Company, Inc.: New York, pp. 195.